

Příprava na 1. seminář OVp109 Občan a právo

Základní pojmy z teorie práva – pojem právo, vztah práva a morálky, právní kultury. Právo subjektivní a objektivní, právo hmotné a procesní.

Kontrolní teoretické otázky k 1. semináři

1. Vymezte svými slovy pojmy právo, spravedlnost a morálka.
2. Zkuste charakterizovat vztah mezi právem a morálkou.
3. Jaký je rozdíl mezi právní normou a jinými normami, například morálními či náboženskými?
4. Vysvětlete na příkladu pojem odmoralizování.
5. Vysvětlete pojem právní kultura a uveďte, jaké na světě existují. Stručně vymezte rozdíly mezi kontinentální a angloamerickou právní kulturou.
6. Jak rozumíte pojmu soudní precedens?
7. Uveďte z každodenního života dva příklady zákazu, příkazu a dovolení.
8. Co rozumíte pod pojmem subjektivní a objektivní právo?
9. Charakterizujte hmotné a procesní právo. Pro každou kategorii uveďte dva příklady zákonů, které obsahují typicky hmotněprávní normy a které obsahují typicky procesní normy.

Praktické příklady

Příklad 1

Jedná se o normu, která něco **zakazuje**, **přikazuje**, nebo **dovoluje**? Všechny normy pochází ze zákona o pedagogických pracovnících (zákon č. 563/2004 Sb.) nebo školského zákona (zákon č. 561/2004 Sb.)

- a) *Pedagogičtí pracovníci mají po dobu výkonu své pedagogické činnosti povinnost dalšího vzdělávání, kterým si obnovují, udržují a doplňují kvalifikaci. (§ 24 zákona o pedagogických pracovnících)*
- b) *Školní řád nebo vnitřní řád může omezit nebo zakázat používání mobilních telefonů nebo jiných elektronických zařízení dětmi, žáky nebo studenty, s výjimkou jejich používání v nezbytném rozsahu ze zdravotních důvodů. (§ 30 školského zákona)*
- c) *Ve školách a školských zařízeních se zakazuje reklama, která je v rozporu s cíli a obsahem vzdělávání, a reklama, nabízení k prodeji nebo prodej výrobků ohrožujících zdraví, psychický nebo morální vývoj dětí, žáků a studentů..... (§ 32 školského zákona)*
- d) *Každý má právo nahlédnout do všech materiálů týkajících se jeho osoby, které mají význam pro rozhodnutí o výsledku zkoušky. (§ 82 školského zákona)*
- e) *Ve školách a školských zařízeních není povolena činnost politických stran a politických hnutí ani jejich propagace. (§ 32 školského zákona)*
- f) *Ředitel školy nebo ředitel zařízení sociálních služeb může nařídit pedagogickému pracovníkovi konání přímé pedagogické činnosti nad jemu stanovený rozsah nejvýše v rozsahu 4 hodin týdně, další hodiny s ním může dohodnout. (§ 23 zákona o pedagogických pracovnících)*
- g) *Pedagogický pracovník je povinen být na pracovišti zaměstnavatele v době stanovené rozvrhem jeho přímé pedagogické činnosti, v době stanovené rozvrhem jeho dohledu nad dětmi a žáky, ... (§ 22a zákona o pedagogických pracovnících)*

Příklad 2

Jedná se o normu **hmotněprávní**, nebo **procesněprávní**?

- a) *Týdenní rozsah hodin přímé pedagogické činnosti stanoví ředitel školy pedagogickému pracovníkovi na období školního vyučování nebo na pololetí školního vyučování. (§ 23 zákona o pedagogických pracovnících).*

- b) Povinná školní docházka začíná počátkem školního roku, který následuje po dni, kdy dítě dosáhne šestého roku věku, pokud mu není povolen odklad. (§ 36 odst. 3 školského zákona)
- c) Účastníci mají právo vyjádřit se k návrhům na důkazy a ke všem důkazům, které byly provedeny (§ 123 občanského soudního řádu)
- d) Kupní smlouvou se prodávající zavazuje, že kupujícímu odevzdá věc, která je předmětem koupě, a umožní mu nabýt vlastnické právo k ní, a kupující se zavazuje, že věc převezme a zaplatí prodávajícímu kupní cenu. (§ 2079 odst. 1 občanského zákoníku)
- e) Obviněný může být předveden i bez předchozího předvolání, jestliže je to nutné k úspěšnému provedení trestního řízení, zejména když se skrývá nebo nemá stálé bydliště. (§ 90 odst. 2 trestního řádu)
- f) Kdo v době spáchání činu nedovrší patnáctý rok svého věku, není trestně odpovědný. (§ 15 trestního zákoníku)
- g) Řízení je zahájeno dnem, kdy návrh došel soudu. (§ 32 soudního řádu správního)
- h) Orgány fakulty mají právo, nestanoví-li tento zákon jinak, rozhodovat nebo jednat za veřejnou vysokou školu v těchto věcech týkajících se fakulty: a) ustavování samosprávných akademických orgánů fakulty ..... (§ 24 zákona o vysokých školách)
- i) Osoby zúčastněné na správě daní mají rovná procesní práva a povinnosti. (§ 6 daňového řádu)
- j) Manželé mají vzájemnou vyživovací povinnost v rozsahu, který oběma zajišťuje zásadně stejnou hmotnou a kulturní úroveň. (§ 697 odst. 1 občanského zákoníku)

